

Antoni Śliwa

dr inż. metalurgii, autor kilku tomów poezji, w tym unikatowego – poświęconego naszej szkole – pt. „W tym naszym Kasproviczu” (wyd. 2019)

Jubileusz Liceum

Szkoło!
niby to ty jesteś...
ty ta sama
co wtedy
kiedy mnie nauczałaś
skąd się wziął świat
i że sam się stworzył
Bóg nic nie miał do tych rzeczy
ksiądz proboszcz
nie mógł prostować
miał zakaz wstępu
do twojego wnętrza...
i to ty jesteś ta sama -
w co trudno uwierzyć
po tak długim czasie
która nauczałaś mnie
pisać poprawnie
czym Długosz się zajmował
a co robił Kadłubek
mawiałaś jak Rej się
zdenierwował na łacinę
co mnie nie zdziwiło
bo i mnie łacina szła
ciężko choć belfer
był charyzmatyczny...
że Mickiewicz pokochał Moskali
a przecież zamordowali
nam ojczyznę
widocznie miłość już wtedy
nie znała granic
że patronem szkoły
Jan Kasprovicz został
pomysł to był trafny
bo w życiu swoim
srodze się narobił
chłop z chłopą
„Z chałupy” sonetami
doszedł do rektora
dzikimi różami

Tatry przyozdobił
a nie był góralem
było mu ich żal
bez pytania...
szerokim echem
w poezji zasłynął wołając:
Święty Boże, Święty mocny...
aby świat nie zginął.

Może cię kusiło wtedy
wyrazić zdziwienie iż
szkoda że do socjalizmu nie nakreślił drogi
boż przecież napisał
księgę ubogich.

Jadwiga Kapuścik
w język polski gnała
upiększając oschłą gramatykę
od czasu do czasu
czytała lirykę
a i otuchy ździebko dodawała
przecież była matką
gromadki dzieciaków
więc napominała:
jeżeli amory nam z głowy ulecą
choć kwitną kasztany
sprawy pójdą gładko
na marne nie pójdzie
ranek niedospany
trud słuszny uczynek
pisać trza starannie
gdzie kropkę tam kropka
przed który przecinek.

Ha! nie tylko tyle...
Pitagoras ze swoim trójkątem
sinusy liczbowe szeregi i ciągi
panoszenie się iksów
i igreków aż czasem
do trzeciej potęgi
równania
bo my wówczas byliśmy równi
ale wobec Zachodu
nieco dojrzałsi
choć nie do kwadratu...
musieliśmy przy tym
dobrze znać tabliczkę mnożenia
i nie do pomyślenia

byłoby nie wiedzieć
że jeden razy szesnaście
jest szesnaście
bo Związek Radziecki był jeden
i miał szesnaście
republik.

Newton, Sir Izaak Newton:
jabłko spadające z jabłoni
na ziemię i ziemia podążająca
do niego grawitacja przyśpieszenie
ile waży kilogram pierza
a ile kilogram kamienia
o ile większa połowa
jest większa od mniejszej połowy
dać się na to złapać
nie mogło być mowy
Zontek pouczał
bo wtedy maturę
mógłbyś oglądać
przez dziurkę od klucza.

Zontek, Franciszek Zontek
ceniony wychowawca
dostojny guru
mistrz wiedzy uściślonej
ale na początku
w matematyczne
arkany
wprowadzał mnie Mleczko
Stanisław Mleczko magister
starożytnej kultury
Greków i Rzymian
On to w tych mrocznych latach
pod osłoną łaciny
odkrywał prawdy
o ludzkiej duszy
jakby z mitologii
wyłaniał się ze swoimi bogami
człowiek co niby miał
brzmić dumnie
ale pokątnie szeptali
że dopiero w trumnie

Biologia, wielka nauka
o przyrodzie: Łysenko, Miczurin
i jeszcze raz Trofim Łysenko

na Syberii pszenica kiełkuje
na wierzbie figi rosły
ale wierzby na opał
wycieli złośliwi kułacy
    Karol Darwin, ten
to mi utkwiał w pamięci
może dlatego że jak
powiadała Kazimiera Grabowska
z Anglii pochodził
a nas głuptasów
Anglia wtedy zaciekawiała
nieдоступną egzotyką
a jeszcze to że ten Darwin
za swój zarobek
wałęsał się po Galapagos
taki był świata ciekawy
to nic że ja z małpy
skoro małpa od Boga
a proboszcz w drodze ewolucji
stał się księdzem
z mamusinego synka.

    Geografia, droga
w nieznany świat
wskazywana ręką Brunona Strzałki:
Kopernik, Kolumb,
gdzie rosną cytryny
figi i banany
i że kasztany można na ogniu piec
a niektórzy z ognia
je wykradają przed czasem,
    nie znaliśmy
tych dziwolągów a te kraje
dalekie ci muszą dopiero
strzec granic skoro natura
tak ich obdarzyła sownicami
u nas ani u sąsiadów
nie dojrzewają ananasy
czy choćby cytryny
a pas graniczny
oplatają stalowe
pajęczyny i jeszcze
bronią codziennie.

    Ci muszą granic strzec
nie znaliśmy tylu rzeczy
ani smaku plonów

dalekich krain
nie było jeszcze kolorowych
obrazków ale że mają
zadziwiający smak
zapewniał nas
Brunon Strzałka
pedagog wielkiej klasy
i cóż oprócz pochwał
można by o nim
rzec...

    i znów ten zimny Wschód
tyle republik radzieckich
znać na izus
i nasze skarby
ale głęboko w ziemi
węgla wydobył jeszcze za mało
Wincenty Pstrowski
ksiądz proboszcz
w swoim imperialnym mieszkaniu
    na farze
będzie marzył zimą
(a zimy wtedy były srogie)
to nic... nie nasz człowiek
nie nasze troski
na naszej szkolnej drodze

    Historia...
Historia est magistra vitae
mawiał profesor Gadomski
z jego ust płynęła
jak woda ze źródła
odległe dzieje wielcy historycy
Herodot, Marco Polo
Flawiusz ze wzmianką
o Jezusie Chrystusie
narodzenie Polski
Długosz Gall Anonim
półgębkiem zagadnął
o Lwowskich Orłętach
podpadł i przepadł
słuch zaginął
o nim
kto go dziś pamięta?

    Kornelia Górzyńska
cóż mogła z nas wydusić wydukać

skoro serce dla nas miała
jak babcia dla wnuka

Alojz Nowara
złotą myśl merkantystów powtarzał:
„Państwo silne siłą trzosa”
ale władcy PRL-u utrwalali władzę
nad ubogim ludem
władzę i nad Bogiem
choć w kasie bez grosza

o nowszych dziejach
nauczał nas Klaka
czytając nakazane dzieła
sowieckich mądrali
sama z siebie mu wyjść nie mogła
historia kaleka
z ideologią skisłą:
rewolucje, komuna
walka klas
Marks, Lenin, Stalin,
wojny i wojny... generalissimus Stalin –
bez cudu nad Wisłą

wszędzie o tym było
w gazetkach klasowych
na słupach afiszach
i w kinie
sprośności wzdorliwie
na ścianach bazgrali
uczniowie w latrynie

Bogini Klio
przy Szkole przysiadła
słuchała ziewała
w oczach się jej mgliło
pobladła, spostrzegła:
prawda z historii
do podziemi zbiegła

Nauka o konstytucji
też tego uczyłaś, Szkoło...
bo wtedy Bierut
wręczył ją ludowi
Charzewski Andrzej
o niej opowiadał

smętnie zapiewał
czasami błdził
jakby nie wierzył
w to o czym gadał:
by było bezpieczniej
a my bardziej pewni
że wszystko nasze
i wszystko nie nasze
jeśli nie społeczne –
zaś kiedyś nieszczęścia
z zachodu przylecą
naród radziecki
przyjdzie nam z odsieczą
już od nas nie wyjdzie
strzec nas ciągle
będzie

Takie to z tego dzieła
płynęło orędzie –
i oczywiście że praw to korona
lud w siłę uzbraja
zgniły imperializm
jego nie pokona,
no i to w skrócie
na okrągło tyle
a jeśli wątpisz
czytaj! gdzieś ją znajdziesz
nałoż na nos
bryle.

Sprawność ciała
by była słuszna
a w ciele dusza zdrowa
ponad poprzeczkę
wspartą na dwóch
rozwidlonych kijach
wbitych w ziemię
skakaliśmy wzwyż
wysoko... wysoko wzwyż
na ile nogi, aby wyżej
rozpiąć skrzydła ramion
i przeskoczyć ten próg
który nakazali
a jeszcze nauczyciel
od wuefu – Emil Sowa
strofował:
"ty koniu boży"
jeśli zadek się

nisko ułożył –
i znów a piac
od nowa
aż do sukcesu
Kto zaś na lekcje wuefu
nie przyniósł stosownego
dresu (niedługo po wojnie)
zalecał za szmacianą piłką
po podwórku gonić lub

w klasie w cymbergaja
zagrywać spokojnie
na tyle spokojnie
by ciszy szkolnej
nie ranić.

Twoja sala gimnastyczna
blisko twego gmachu
próbowała z ran się leczyć
po wojennym krachu
ni lekarzy ni murarzy
ani piachu ani wapna
tyś szkoła nie miała
sprawa odbudowy sali
długo dojrzewała i mam dzisiaj
kark przykrzywiony
ból w kręgach rozstraja
z braku ćwiczeń gimnastycznych
i gry w cymbergaja.

Szkoło... szkoło!
Ty teraz nie jesteś ta sama
połączyli cię kapliczną
przybudówką
z budynkiem gdzie ongiś
gotowano zupki
dla uczniów zgłodniałych
(choć i dzisiaj być może
zdarzają się głodni),
więcej klas, gabinetów
korytarzy którymi
krążą tam i z powrotem
tak liczni belfrzy
pokorni jak pszczołki
dumni jak pawie
lub zamyśleni jak sowy
trącąc się w przejściach

łokciami
jakby na dzień dobry
lub do widzenia, na potem
przyklejony uśmiech
czasem przymusowy
dźwigając na wargach

Na piętrach toalety
nie muszą już
znosić moczu
z wysokich pięter

Drzewa się postarzały
niby te same milczące
jak wtedy kiedy urządzano
poranne apele
przed ich gałęziami
i obwieszczano
wieści z „Sztandaru Młodych”
o zaostrojonej walce klas

W milczeniu musiały patrzeć
na organizowane smutki
po zgonie okrutnego
satrapy...
nie miały jeszcze listowia
aby przed tym wstydem
oczy swoje zakryć
zagłuszyć płacz
wszędobylskich głośników
zwanych kołchoźnikami.

Psina
ten mały strumyczek
płynący opodal
ruin sal gimnastycznych
ławki w zakolach
żywopłotu jak i sam żywopłot
przy szkolnym chodniku zniknęły
już na przerwach
tam nie odpisują
zadań domowych.

To nie to
co wtedy
o... nie to!
jesteś ta sama
ale nie taka sama
jakby jakiś twór ufny

zmieniającego się klimatu
ocieplenie
umysłów
w kurczącym się świecie.

Jesteś koedukacyjna
uczniowie mają więcej praw
mogą się migdalić
nie obniżasz stopni
(choć ich więcej masz)
za mini, za szminkę
biustowe parady.

Wdzięczni ci za to
zasilają krajowe olimpiady
wiedzy wszelakiej.

Nie dokuczysz tabliczką
mnożenia
nie mówią tyle
kredą nie bazgrają
a obrazują na ekranie
zwalniasz z udręki pamiętania
szare komórki
na rzecz twardych dysków
cierpliwych dyskietek.

Nie sposób wyliczyć
wszelakich zysków
choćby nawet ich odsetek
z jakich korzystają uczennice
Twoje i Twój uczniowie

I aby tych dobroci
nie było za mało
dali Ci jeszcze ostatnio
dyrygenta muzycznej
Alma Mater
aby w szkole grało
łagodniały obyczaje

Gdy myślę o Tobie Szkoło
co kiedyś byłaś dla mnie
tylko oschłą budą
dziwne emocje mą duszą targają
odżywają tamte maje
a grudnie się gubią.